

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЛОГІСТИКИ

«ЕКОНОМІКА ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО РОЗДІЛУ 4

підготовки бакалавра
(назва освітнього ступеня)
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(шифр, назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Підприємництво та комерційна логістика
(назва)

Укладач

к. е. н., доцент Шишкін В.О.

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>07 Управління і адміністрування</u> (шифр і назва)	За вибором		
		Цикл дисциплін професійної підготовки		
Розділів – 2	Спеціальність <u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:		
Загальна кількість годин – 190		3-й	-	
		Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-професійна програма <u>Підприємництво та комерційна логістика</u> (назва)	24 год.	-	
		Практичні		
		24 год.	-	
		Рівень вищої освіти: бакалаврський	Самостійна робота	
	42 год.		-	
	Вид підсумкового контролю:			
		залік	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка логістичних систем» є формування у студентів наукових і професійних знань в сфері логістичного обслуговування, розширення уявлень про логістичний підхід до організації діяльності підприємства, формування моделі ефективного функціонування логістичної системи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Економіка логістичних систем» є формування у студентів теоретичних знань про логістичну складову діяльності підприємств; створення методичного інструментарію ефективного управління логістичними функціями; оволодіння прийомами та техніками впровадження логістичного підходу в діяльність підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні аспекти формування логістичної системи;
- напрямки розвитку логістичних функцій підприємства;
- економічні показники ефективності функціонування логістичної системи;
- методи впровадження логістичного підходу;
- особливості функціонування логістичних систем;
- оцінка ефективності розвитку логістичних функцій підприємства.

вміти:

- проводити аналіз діяльності логістичної системи;
- аналізувати переваги і недоліки застосування логістичного підходу до управління підприємством;
- впроваджувати концепцію логістики у діяльність підприємства;
- аналізувати та оптимізувати логістичну систему підприємства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
- Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо.
- Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації.

Міждисциплінарні зв'язки.

Вивчення курсу базується на знанні студентами циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін: «Менеджмент», «Економічна теорія», «Теорія організацій», «Управління сталим розвитком підприємства», «Менеджмент персоналу», «Самоменеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Етика бізнесу», «Основи ділової комунікації», «Управління людським капіталом», «Управління комерційною діяльністю підприємства», «Управління фінансовими та матеріальними ресурсами на мезо- та макрорівні».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 4. Бізнес-план як основа діяльності підприємства

Тема 6. Бізнес-план як основа діяльності підприємства.

Що таке бізнес-план. Мета підготовки бізнес-плану. Застосування бізнес-плану. Обмеження щодо бізнес-плану. Ключові аспекти бізнес-плану. Функції бізнес-плану. Форма бізнес-плану. Розділи бізнес-плану. Пояснення до розділів бізнес-плану. Реалізація бізнес-плану. Контроль за діяльністю відповідно до бізнес-плану. Оцінка ефективності виконання бізнес-плану.

Вид теоретичного завдання: контрольна робота за пройденим матеріалом

Питання до контрольної роботи:

1. Дайте визначення поняття “господарський комплекс країни”.
2. Які характеристики застосовуються для аналізу господарського комплексу країни?
3. Що відбувається у сфері матеріального виробництва? Які галузі економіки до неї належать?

4. Що відбувається у сфері нематеріального виробництва? Які галузі економіки до неї належать?
5. Дайте визначення поняття “галузь”.
6. Які фактори впливають на галузеву структуру господарського комплексу країни?
7. Наведіть показники, які застосовують для аналізу зрушень у галузевій структурі господарського комплексу. Що вони характеризують?
8. Що розуміють під поняттям “міжгалузевий комплекс”?
9. Дайте визначення поняття “сектор економіки”.
10. Які розрізняють сектори економіки? Дайте їх загальну характеристику.
11. За якими ознаками класифікують підприємства промишловості? Наведіть їх характеристику.
12. Дайте загальну характеристику галузей матеріального виробництва.
13. Як впливає чинник обмеженості ресурсів на ефективність функціонування підприємств?
14. Назвіть і коротко охарактеризуйте (розмір, вид діяльності, асортимент продукції, географія її збуту тощо) кілька реальних підприємств, які функціонують у різних сферах господарства у вашому регіоні.
15. Наведіть приклади господарської, чистої і комплексної галузі.
16. Галузева структура економіки окремого регіону має бути такою, щоб забезпечити максимальну зайнятість його населення. Чи вірне це твердження? Чому?

17. Чи можна віднести до статичних показників галузевої структури показник частки відрахувань підприємствами галузі до державного бюджету? Поясніть.

1. Чи тотожними є поняття «підприємство» і «фірма» щодо вітчизняних умов господарювання та чинного законодавства? Поясніть.

2. Метою функціонування підприємства на ринку є виключно одержання прибутку його власником. Доведіть або спростуйте це твердження.

3. Поясніть, як впливають економічні суперечності на розвиток підприємництва.

4. Охарактеризуйте передумови розвитку підприємництва в сучасних умовах.

5. Якою є різниця між приватною і колективною формами підприємництва?

6. Що таке регуляторна діяльність і яким є механізм її здійснення в Україні?

7. Назвіть кілька прикладів документів дозвільного характеру.

8. Якими є особливості договору франчайзингу?

9. Хто в Україні згідно чинного законодавства має право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність?

10. Поясніть відмінність між статутом підприємства і засновницьким договором та сферами їх використання.

11. Чи регулюється Генеральною тарифною угодою чисельність персоналу і штатний розпис працівників підприємства?

12. Охарактеризуйте роль профспілки при укладанні колективного договору на підприємстві.

13. Чи може підприємство утворитись шляхом примусового поділу на вимогу колективу працівників підприємства або його частини?

14. Які дані містить виписка із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців?

15. Чим відрізняються колективні і комунальні підприємства з точки зору форми власності?

16. Охарактеризуйте основні недоліки господарських товариств.

17. Як розподіляється прибуток акціонерних товариств?

18. Дайте характеристику підприємству та цілям і завданням, що постають перед ним у різні періоди його розвитку.

19. За якими ознаками класифікуються підприємства?

20. Які підприємства розрізняють за правовим статусом і формою господарювання? Дайте їм характеристику.

21. Які форми добровільних об'єднань підприємств та організацій існують у практиці господарювання? Охарактеризуйте їх.

22. Дайте загальну характеристику правового середовища функціонування підприємств в Україні.

23. Що таке підприємництво і на яких принципах воно здійснюється?

24. Що належить до засновницьких документів підприємства?

1. Поясніть відмінність між ієрархічною і неієрархічною моделями середовища підприємства.

2. Чи тотожними є поняття «зовнішнє середовище підприємства» і «макросередовище підприємства»? Поясніть.

3. Чи можуть чинники внутрішнього середовища підприємства впливати на зміну окремих елементів його зовнішнього середовища (структуру галузі, ємність ринку тощо)?
4. У чому полягає сутність синергічного ефекту в контексті характеристики виробничого потенціалу підприємства?
5. На прикладах поясніть, як змінюється роль і «вага» певних компонентів макросередовища функціонування підприємства на різних етапах розвитку суспільно-економічних відносин у державі і поза нею.
6. Охарактеризуйте механізм впливу на підприємство постачальників і споживачів як конкурентних сил.
7. У чому відмінність PEST - аналізу і SWOT - аналізу як методів експертної оцінки зовнішнього середовища підприємства?
8. Якими є джерела одержання інформації про стан зовнішнього середовища підприємства і яка роль у цьому процесі сканування і моніторингу зовнішнього середовища?
9. Коротко охарактеризуйте «еволюційний шлях» сутності поняття ринку.
10. Чи може ринок «обійтись» без забезпечення деяких умов свого функціонування, чи усі вони є обов'язковими? Поясніть.
11. Охарактеризуйте найважливіші функції ринку.
12. Чим відрізняються регульований і деформований ринки?
13. Якими є основні ознаки ринку досконалої конкуренції?
14. Що таке «ринкова влада» і коли вона має місце?
15. Що є продуктом ринкової інфраструктури: матеріалізований товар чи послуга? Поясніть.
16. Охарактеризуйте роль фінансових інститутів як елементів ринкової інфраструктури в процесі функціонування і розвитку ринку.

1. У чому сутнісна відмінність між поняттями «виробнича структура підприємства», «загальна структура підприємства» та «організаційна структура управління підприємством»?

2. Поясніть відмінність між корпусною і комбінатською виробничими структурами підприємства.

3. Чи може підприємство в сьогоdnішніх умовах ефективно функціонувати на ринку як закрита система? Поясніть.

4. Чому недотримання основних засад і правил управлінської діяльності суттєво впливає на зниження ефективності менеджменту на підприємстві?

5. Поясніть, чому в ринкових умовах господарювання є неможливим використання ієрархії як єдиного інструменту управління.

6. Чи доцільно використовувати лише економічні методи управління з метою досягнення підприємством максимальної ефективності його функціонування?

7. У чому відмінність між вертикальною і департаментною організаційними структурами управління підприємством?

8. Охарактеризуйте переваги функціональної структури управління підприємством.

9. Як, зазвичай, визначається чисельність управлінського персоналу на підприємстві?

10. Яким чином здійснюється управління підприємством?

11. Що таке колективний договір? Які питання він регулює?

12. Яким чином формується та використовується майно підприємства?

13. Дайте характеристику операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Наведіть приклади.

14. Яким чином держава впливає на господарську, економічну та соціальну діяльність підприємства?

1. У чому полягає економічна сутність основних фондів?

2. За якими ознаками класифікують основні фонди підприємства?

3. Що таке виробнича структура основних фондів? Які фактори впливають на неї?

4. У яких вимірниках та з якою метою здійснюють облік основних фондів підприємства?

5. Які є види вартісної оцінки основних фондів?

6. Які є види зносу засобів праці? Дайте їм характеристику.

7. Які показники застосовуються для визначення ступеня фізичного та морального зносу основних фондів?

8. Які методи усунення фізичного та морального зносу основних фондів підприємства ви знаєте?

9. У чому полягає сутність простого та розширеного відтворення основних фондів? Які форми розширеного відтворення основних фондів підприємства ви знаєте?

10. Що таке амортизація? Які методи амортизації застосовуються в практиці господарювання підприємств?

11. Які показники характеризують стан та використання основних фондів на підприємстві?

12. Назвіть шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.

13. У чому відмінність між акціонерним та пайовим капіталами підприємства?

14. Як впливає на ефективність виробництва збільшення пасивної частини основних фондів підприємства? Поясніть.

15. Поясніть вплив різних чинників на видову структуру основних фондів підприємства.

16. Які складові формують первісну вартість основних фондів?

17. Чи може первісна вартість основних фондів дорівнювати відновній? Поясніть.

18. Що таке індексація основних фондів? Для чого вона використовується?

19. Охарактеризуйте сферу застосування справедливої вартості основних фондів як виду їх вартісної оцінки.

20. Чи можна за допомогою модернізації усунути моральне зношування основних фондів I роду? Обґрунтуйте.

21. Чому не підлягають амортизації основні фонди, які знаходяться на консервації?

22. Які методи належать до методів прискореної амортизації основних фондів та в чому їх особливість?

23. Що таке «стійкі пасиви» і як вони використовуються в господарській діяльності підприємств?

24. Чи можуть на виробничому підприємстві оборотні кошти «оминути» матеріально-речову стадію кругообороту? Відповідь обґрунтуйте.

25. Охарактеризуйте основні риси нематеріальних ресурсів підприємства.

26. У чому відмінність між нематеріальними ресурсами і нематеріальними активами підприємства? Поясніть.

27. Що таке попереджувальне маркування? Коли воно використовується?

1. У чому полягає економічна сутність оборотних фондів?
2. За якими ознаками класифікуються оборотні фонди підприємства?
3. Назвіть складові оборотних фондів та фондів обігу.
4. Що являють собою матеріальні ресурси? На підставі чого визначається потреба підприємства в матеріальних ресурсах?
5. Що таке норма витрат матеріальних ресурсів? З яких елементів вона складається?
6. Назвіть показники ефективності використання матеріальних ресурсів.
7. Розкрийте сутність нормування оборотних засобів.
8. Як обчислюється норматив оборотних засобів у виробничих запасах?
9. Що таке норма запасу і як вона визначається?
10. Як обчислюється норматив оборотних засобів у незавершеному виробництві?
11. Як обчислюється норматив оборотних засобів у запасах готової продукції на складі підприємства?
12. Як залежать витрати підприємства на розміщення замовлень та зберігання поточних запасів від розміру поставок матеріальних ресурсів?
13. Що таке оптимальний розмір поставки і як він визначається?
14. Назвіть показники ефективності використання оборотних засобів на підприємстві.

1. Чи включаються до складу персоналу підприємства працівники, прийняті на роботу на консервний завод на сезон збирання і переробки сільськогосподарської сировини?
2. Чи належить до основних робітників слюсар-ремонтник обладнання швейного цеху фабрики? Поясніть.
3. Чи включається до середньоспискової чисельності працівники в підприємства в конкретному місяці чисельність тих працівників, які перебували в цьому місяці у відпустці?
4. Що таке коефіцієнт спискового складу? Як він розраховується?
5. Чим відрізняються фактичний і номінальний фонди робочого часу одного середньоспискового працівника?
6. Яке поняття є ширшим: кадрова політика чи управління персоналом підприємства? Поясніть.
7. Чи відрізняються коефіцієнт плинності кадрів та коефіцієнт обороту робочої сили по звільненню? Відповідь обґрунтуйте.
8. Який з показників характеризує її продуктивність: відношення обсягу продукції до кількості затраченої на її виробництво праці чи кількість продукції, виробленої підприємством за рік?
9. За яких умов недоцільно використовувати натуральні вимірники продуктивності праці?
10. Що таке хронометраж? Для чого він використовується?
11. Поясніть основні відмінності теорій, які лежать в основі моделей мотивації праці.
12. Чи тотожними є поняття «винагорода за працю» та «розмір заробітної плати»? Поясніть.
13. Коротко охарактеризуйте основні функції заробітної плати.

14. Індекс реальної заробітної плати у минулому році становив 0,78, а у цьому році - 0,66. Про що це може свідчити? Поясніть.

15. Чи підлягає державному регулюванню в Україні розмір тарифної ставки 1 -го розряду? Якщо так, то яким чином?

16. Що таке цензи? Для чого вони використовуються?

17. Якою є принципова відмінність між погодинною і відрядною формами оплати праці? Коли доцільно їх використовувати? Поясніть на прикладах.

18. Охарактеризуйте нові «нетарифні» форми оплати праці. Обґрунтуйте доцільність їх використання.

1. Чому виробничі інвестиції називають «реальними»?

2. У чому полягає соціальний ефект від залучення інвестицій?

3. В якому напрямку повинно йти вдосконалення технологічної структури виробничих інвестицій?

4. Якщо ринковий попит на продукції підприємства знижується, то яким є підхід до визначення необхідного обсягу виробничих інвестицій?

5. Чи можна використовувати в якості джерела інвестування частину оборотних коштів підприємства і за яких умов?

6. Чи можна вважати тотожними поняття «позичкові» та «залучені» інвестиційні кошти? Поясніть.

7. Чим різняться між собою поняття «ефект» та «ефективність»?

8. Поясніть, чому при оцінці економічної ефективності інвестицій ключовим моментом є врахування фактору часу?

9. За допомогою яких показників можна оцінити економічну ефективність інвестицій в умовах ринку?

10. Що таке ставка дисконтування і як вона визначається?
11. Коротко охарактеризуйте основні види цінних паперів, які «обертаються» на фінансовому ринку України.
12. Чим відрізняються поняття «інноваційний процес» та «інноваційна діяльність»?
13. Поясніть, що є стимулом інноваційного процесу?
14. Чи існує зв'язок між різними видами інноваційних процесів? Поясніть.
15. Що таке «інноваційний лізинг» і коли доцільно його використовувати?
16. В чому особливість визначення народногосподарського та комерційного ефектів від технічних нововведень?
17. Як обчислюється сукупний економічний ефект від впровадження технічних новинок?
18. Охарактеризуйте методика розрахунку комерційного ефекту у виробників технічних новинок.
19. Поясніть сутність організаційного прогресу, назвіть його об'єкти.
20. Охарактеризуйте основні сучасні тенденції організаційного прогресу.

1. Поясніть, чи можуть на діючому підприємстві, яке тимчасово простоє через нестачу сировини, постійні витрати дорівнювати нулю?
2. Що таке Єдиний соціальний внесок і які складові він включає?
3. Чи включає собівартість продукції фінансові витрати підприємства? Чому?

4. Поясніть, чому втрати від браку на підприємстві слід віднести до комплексних?
5. Чи включає виробнича собівартість продукції витрати на проведення маркетингових досліджень та витрати на рекламу продукції? Поясніть.
6. Чи може індивідуальна собівартість бути рівною галузевій? Якщо так, то за яких умов?
7. Назвіть основні методи формування кошторисів витрат.
8. Коротко охарактеризуйте методи обчислення собівартості нової продукції.
9. Чим відрізняються народногосподарські і техніко-економічні чинники зниження собівартості продукції?
10. Які групи чинників враховуються при плануванні зниження собівартості продукції по факторним методом?
11. Які переваги і недоліки індексного методу обчислення зниження собівартості в порівнянні з по факторним?
12. Чи завжди ціна продукції є відображенням реальних витрат на її виробництво? Чому?
13. Які є види гуртових цін? Як вони формуються?
14. Чи є місце в ринковій економіці державним цінам? Поясніть.
15. Що таке ціни «франко»? В чому їх особливість?
16. Чи може гуртова ціна підприємства дорівнювати роздрібній? Відповідь обґрунтуйте.
17. Охарактеризуйте основні методи ринкового ціноутворення.
18. Охарактеризуйте загальну схему розподілу доходу підприємства.

27. Чим відрізняються операційний прибуток і прибуток від звичайної діяльності підприємства?

28. За рахунок яких джерел формується прибуток підприємства?

29. Що таке «прибуток від позареалізаційних операцій»?

30. Охарактеризуйте основні функції прибутку підприємства.

31. Чим відрізняються поняття «рентабельність продукції» і «рентабельність продажу продукції»?

32. Якими основними групами показників найчастіше характеризується фінансово-економічний стан підприємства?

33. Чи залежить соціальна ефективність виробництва від досягнутої ним економічної ефективності? Поясніть.

34. Чому для оцінки ефективності виробництва доцільно використовувати показники абсолютної та порівняльної ефективності?

Вид практичного завдання: підготовка та презентація власного бізнес-плану сучасного підприємства

Захід передбачає підготовку та презентацію власного бізнес-плану сучасного підприємства із дотриманням розділів та структури класичного бізнес-плану. Приклади бізнес-планів та правила складання – за посиланням: https://bankchart.com.ua/biznes/biznes_start/statti/biznes_plani_kompaniyi_firmi

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Рекомендована література

Балабан П.Ю., Тягунова Н.М., Місюкевич В.І., Михайлюкова Н.І. Торговельна логістика : навч. посіб. для студ. спец. 7.03051001, 8.03051001 «Товарознавство і комерційна діяльність» вищ. навч. закл. рек. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 264с.

Волков В. П., Горошкова Л. А. Логістика : генезіс, гносеологія, адаптація : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 288с.

Головань О.О. Логістика : навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності «Бізнес-адміністрування». Запоріжжя : ЗНУ, 2014. 312с.

Денисенко М.П., Левковець П.Р., Михайлова Л.І. Організація та проектування логістичних систем : підруч. затверд. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 312с.

Дудар Т.Г. Основи логістики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. реком. МОНУ. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 412с.

Крикавський Є.В. Логістика : компендіум і практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНУ. Київ : Кондор, 2009. 388с.

Ларіна Р.Р. Логістичний підхід до управління макро- і мікроекономічними системами: монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 212с.

Окландер М.А. Логістика : підручник затверджено МОН України. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 266с.

Перебийніс В.І. Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2012. 279с.

Тюріна Н.М. Логістика : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 482с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).
2. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).
3. Лідерство в питаннях та відповідях. URL: <http://www.mahindrasatyam.com>. (дата звернення: 29.07.2020).
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).
5. Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).
6. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/. (дата звернення: 29.07.2020).